

LBRIS

We know
books

Nicoleta Crucieru

Tăceri în care mă aud

LETRAS
Promovăm autorii români

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI

Oameni și destine

Capitolul 1

Vântul suflă nemilos peste văgăuna plină de măceși. Dimineața aceasta pișcă de obraji apăsate. Pe marginea șoselei, Sonia stă cu mâna întinsă. La piept ține strâns un copil. E o fetiță de vreo patru ani, cu părul buclat ieșind îndrăzneț de sub căciulă. Pare somnoroasă, de aceea, din când în când, mai scoate un scâncet de somn neîmplinit. Jos, lângă picioare, stau două genți. Sonia mângâie fetița pe cap și îi tot șoptește ceva la ureche. Fetița tace. A ațipit, dar vuietul nu-i dă voie să doarmă. O mută pe umărul celălalt și iar încearcă să-i liniștească plânsul. Somnul ei agitat o tulbură pe Sonia și mai tare. Îi scutură paltonașul de omăt și îi ridică spre gură fularul. Norii vin mânați de vânt. Vin alergând. Parcă-s niște cai. Galopând. Știa c-o să ningă azi, dar spera că nu chiar de dimineață. Vântul îi șuieră la ureche și ea își ridică umărul să o acopere. În dimineața asta sunt toate întoarse pe dos. Și vremea. Și pieptul.

Timp de o oră au zburat pe lângă ele vreo trei mașini, dar niciun șofer n-a binevoit să oprească. „Ce oameni...”, gândește Sonia, săltând fetița în brațe. Îi amorțesc mâinile. Și i se face frig și jale de ea însăși. Se apleacă, ia o haină dintr-o geantă și învelește copila. Îi vine să urle ca dintr-un suflet golit cu totul, dar înghite urletul ca pe un ghem de noduri. Ghemul i se oprește în gât și îi dă senzația de sufocare. I se citesc durerea

și tristețea pe chip, dar nimeni n-are ochi pentru ea în dimineața asta.

Iarnă. Sonia plânge la o margine de șosea, în timp ce vântul șuieră din ce în ce mai tare, zbârlind măceșii, de parcă ar fi vrut să se răzbune pe ei pentru o nu știu ce greșală de neiertat. Iar acolo, sus, caii nu-și mai găsesc locul. „Mama lor de cai!”, zice femeia, în timp ce-și șterge apăsât obrazii.

Capitolul 2

Sonia avea să fie al cincilea copil al lui Rodion și al Verei Prisăcaru din satul Codru. Înainte de ea se născuseră patru băieți. Doriți și așteptați. Fiecare la timpul său. Când a simțit Vera că se mișcă ceva sub inimă, Sonia avea deja trei luni de stat la călduț. Nu și-a dat seama de pielea maronie din jurul ochilor și nici că sânii i s-au întărit în ultima vreme. De data asta chiar îi apăruseră pete pe față, înainte nu i se întâmplase. Ușor-ușor, i s-a rotunjit burta și începea să semene cu o pară coaptă și mare. Unii i-au spus că e destul de curajoasă că la ai ei treizeci și nouă de ani îndrăznește să mai nască.

La spital, când a ajuns cu semne de contracții, una dintre moașe i-a spus:

— Precis că e fată! Prea multe semne, prea multe, ca să nu fie fată.

A apărut pe lume în toamna lui o mie nouă sute șazeci și opt. Toamna își intrase în drepturi după toată legea ei. Ploua ciobănește, vinul era în butoaie, hambarele erau pline ochi, c-așa-i la oameni gospodari, și era deja timpul de a încălzi soba. Când au adus-o acasă, ochii ei cenușii ca doi nasturi mărunței îi privea de parcă înțelegeau că aici e acasă, e casa ei, cu ai ei, cei care au așteptat-o mai mult decât a crezut ea cât a stat la cald. Tudor, cel mai mare dintre frați, a întrebat-o, sfios parcă, pe mama, deși era numai bun de ieșit cu vreo fată în drum:

— Pot s-o iau în brațe?

— Poți, bineînțeles că poți.

Și a ținut-o Tudor, și a privit-o fără saț până a simțit că ceva în formă lichidă i se scurge printre degete. Era primul ei dialog cu el. Unul fără cuvinte, dar destul de călduț. Tudor, flăcău în toată firea, va ține minte tot restul vieții întâlnirea lor.

Rodion avea acasă o tâmplărie improvizată și muncea acolo până noaptea târziu. Meșterea scaune lungi, mese mari și dulapuri fel de fel, etajere, rame... Oamenii din sat îi dădeau comenzi cel puțin o dată pe săptămână; ba două scaune lungi pentru o nuntă, ba o masă mai lungă pentru mese de pomenire, ba opt scaune, o etajeră sau două pentru biblioteca din sat, un dulăpior mai potrivit pentru un colț de bucătărie improvizată... În gospodărie e mereu nevoie de ceva, mai ales de un lucru făcut bine. Patul în care va dormi Sonia tot de el e gândit și făcut. În el au dormit, pe rând, toți. Între timp, vecinii de peste drum l-au cerut pentru copiii lor, dar ei nu l-au dat. A meșterit altul pentru ei. I se părea că, odată împrumutat altor copii, o să se supere pe dânșii cei care vor dori să mai vină în familia lor și o să zăbovească până o să se răzgândească. Ce bine că nu l-a dat! A așteptat-o pe Sonia fidel, într-un colț de tindă, acoperit cu o perdea de bumbac și cu una de nailon. Zece ani. Câtă răbdare! O răbdare demnă de a fi luată în vedere.

Capitolul 3

Vera a fost singurul copil al familiei. Mama, Raisa Feodorovna, învățătoare de clasele primare, văduvă la treizeci și doi de ani, a crescut-o pe Vera cu blândețe, ca să acopere lipsa celuilalt părinte. Raisa Feodorovna, cât a trăit cu Trofim, n-a apucat să ridice o casă. Au pus fundamentul și acolo s-a oprit construcția. Suferea de inimă de mic, iar când a mai crescut, inima a început să-i dea bătăi de cap. Azi oleacă, mâine oleacă. Până când, într-o noapte, la treizeci și trei de ani, s-a zvârcolit transpirat de câteva ori, n-a reușit să spună un cuvânt și s-a dus. Fără vreo lumânare aprinsă, că nimeni n-ar fi bănuțit plecarea lui timpurie. Avea atâta viață înainte, atâta viață... Și un copil de crescut.

Raisa a vândut calul, ca să aibă cu ce-l înmormânta. S-a adunat tot satul, fiecare a ajutat cu ce a putut, că așa-i la o durere, la un mare necaz.

Căsuța în care stăteau era primită prin moștenire de la Sofia, mătușa lui Trofim, care n-a avut copii și nici măritată n-a fost. De frica bătrâneților și de frica bolii, i-a chemat pe tineri să locuiască la ea. Mătușa a mai trăit doi ani și jumătate, apoi s-a dus pe tărâmurile acelea îndepărtate. Unii ziceau că de mâhnire și supărare s-a dus. Adică, supărată pe destin că nu i s-a dat și ei bucuria de a avea un om lângă dânsa, copii de legănat și de crescut. La autopsie au zis că avea inima bună ca

la o fată mare. Un atac cerebral nemilos i-a scurtat zilele fără s-o întrebe dacă mai are sau nu planuri de viață. Oamenii din sat vorbeau o vreme: „Cine știe, poate acolo, Sofia o avea și bărbat, și copii. Că de rea n-a fost rea, Dumnezeu a văzut-o și n-are nici un motiv să nu-i dea bucuria de a fi mamă și soție, măcar acolo.”

Vera avea șase ani când s-a trezit cu o gospodărie ținută doar pe niște umeri fragezi de femeie. Și nu o dată a auzit plâns înainte de somn. Diminețile, mama avea pungi violete sub ochi. Ele nu dispăreau peste zi, chiar dacă încerca să le acopere cu un zâmbet. Și uite așa au legat an de an și au trăit amândouă în felul lor și în pace, împărțind greutățile în mod egal.

Ploile spălau cu furie gardul și casa de var. Gardul, cu anii, a început să putrezească. Poarta se lăsa pe-o parte ca un om chinuit de ani și scârțâia din ce în ce mai tare, ca pe timp de vifor. Căsuța era mică, cu doar trei odăi, dintre care una era casa mare, o cameră care nu se încălzea decât vara. Casa era acoperită cu oale, iar ele, ușor-ușor, îngenuncheau casa ca pentru rugăciune. În fiecare vară adunau balebă de pe drumurile din sat, o frământau cu mâinile, o puneau în ligheane mari, adăugau oleacă de lut, de apă, o frământau din nou, apoi acopereau cu amestecul acela toate crăpăturile săpate de ploii în pereții casei. Când se uscau, stingeau câteva pietre de var și văruiau căsuța de jur-împrejur. După aceea, trăgeau niște brăuri cu smoală. Trofim, în anul în care s-au mutat, a scos prispa și a clădit un prag, ca să nu-și mai facă șoarecii culcuș

sub casă. Mătușa Sofia s-a supărat că i-a stricat aspectul casei. I-a dat voie s-o strice cu gândul că ridică altă prispă la loc. N-a fost vorba de prag. Dar cu tinerii nu te pui, că dacă te pui cu dânșii, îi superi și s-ar putea să nu te ierte prea curând. Tânără a fost și ea, ce-i drept, mai demult, dar încă ține minte ce-i în mintea lor în anii aceia. Tace și înghite supărarea. Ar merge și pe prag, că nu-i mare alintătură. Și a mers. Și chiar s-a mândrit că a avut gospodar la casă căruia să-i treacă prin cap asemenea idee. S-a mândrit, dar nu le-a spus, să nu li se ridice lauda la cap și să nu-i dărâme, Doamne ferește, casa. Nu cumva să vrea să facă alta în loc. Nu cumva cât mai trăiește ea.

Unsul cu balebă și lut era un ritual de fiecare an. Un ritual cu care ele se deprinseseră și nu mai vedeau nici o greutate în asta. Mai mult de jumătate de sat așa trăia, pentru că o mare parte de căsuțe se asemănau între ele. Ce-i drept, unele aveau fundamentul de piatră, iar asta făcea să arate casele mai țănoșe, mai mândre. Casa lor însă părea mai simplă, mai timidă, mai aplecată și mai rușinată parcă de ceva.

Era curat-lună în casă. Vera învățase și ea de mică despre cum ar trebui să fie călcată o perdea la fereastră și despre cât de des trebuie să fie scuturate țoalele. La ai ei paisprezece ani știa atâtea, că ar fi putut ține și ea, de una singură, o gospodărie.

Fata își va aminti multă vreme de pata de sub ochii mamei și tot nu va îndrăzni s-o întrebe cum se poartă un gol în suflet cu anii și de ce golul nu se umple nicicum. Pentru că, uneori,

e mai bine să nu pui întrebări. Pentru că și ele pot răni. Pot să doară. Poate chiar mai tare decât un gol în piept.

Raisa Feodorovna a fost curtată de doi bărbați. Unuia îi murise soția și avea trei copii de crescut, altuia îi lipsea o femeie la casă, nu se întâmplase o căsătorie până la ai lui patruzeci și unu de ani. Nici primul și nici al doilea n-au mers până la capăt. Primul și-a găsit altă femeie destul de repede, al doilea a hotărât că e mai bine singur decât să crească un copil făcut de altcineva. Așa a și rămas, singur, o viață. Că așa-i când îți merge mândria în față.

După câțiva ani, Raisa Feodorovna s-a unit cu un bărbat. Nu că ar fi fost mare dragoste, dar a vrut să aibă un umăr pe care să-și lase grămada ei de gânduri atunci când obosește. Vera e fată mare, mâine-poimâine o va cere cineva de nevestă și n-ar vrea să rămână singură.

Vasile Nour era scund și cu un început de chelie, avea nasul încovoiat și buzele subțiri, pe care le mai strângea cu dinții uneori. Dădea impresia unui om respectuos și tandru chiar. Părea atent la detalii și o curta de vreo doi ani. Îl lăsase soția de tânăr. Se tot întreba lumea în sat de ce a rămas un om ca dânsul, gospodar, profesor și cu atâta bunătate, fără femeie. Satul se împărțise în două tabere în urma despărțirii lor. În prima tabără erau cei care țineau cu dânsul și îl apărau în dezbaterile tradiționale de la fântână sau de la scaunul vreunui om din mahala. Și tot prima tabără credea că a plecat la altul pentru că

acesta n-o sătura de bani și de acareturi. A doua tabără ținea cu ea. Că Vasile Petrovici nu era chiar așa cum părea, că scheletele lui erau, de fapt, altele și le ascundea bine prin dulapurile din casă. A vuit satul vreo jumătate de an și pe urmă s-a făcut liniște. Îi lăsase în pace, despărțiți, fericiți sau nefericiți, fiecare pe unde a ales să trăiască.

Raisa îl cunoștea de la școală și îi știa povestea din auzite. Se întâlneau doar la adunările din cancelarie și cam atât. Nu au stat să depene povești pe la poarta școlii și nici în afara ei. Că vorbele în jurul unei femei fără bărbat vin ca muștele la o bucată de harbuz rămasă neacoperită. Unele profesoare încercau să-i apropie mai de mult. Intenția lor nu a fost una cu succes, pentru că, în acel timp, Raisa auzise că el avea o legătură deosebită cu una dintre vecine, o femeie nemăritată, cu un defect de vorbire. În școală erau treisprezece profesoare și doi profesori. Zvonurile se învârteau în cruce. Nu le-a mai dat și ea apă la moară. Un bărbat în viața ei, atât timp cât era Vera pe lângă ea, nu era un scop stabilit.

Totuși, apropierea lor s-a întâmplat într-un sfârșit de septembrie, când a avut nevoie să-i curețe soba. O vecină binevoitoare i l-a propus tocmai pe el. Pentru că e tot singur și destul de priceput. „Raia, să vezi ce om! Ce om! Și ce mâini de gospodar are...”

Convinsă, l-a chemat. După ce și-a făcut treaba, Raisa l-a poftit la masă, că așa se obișnuiește în sat când te ajută cineva.